

Usuõpetuse ainekava Tallinna Toomkoolis

1.1. Üldalused

Õppe- ja kasvatuseesmärgid

Usuõpetuse aluseks on kristlik inimkäsitlus. See mõjutab kogu kristlikku kasvatustööd. Kristliku inimkäsitluse aluseks on suhe Jumalasse, millest määratletakse inimese väärtus ja elu. Inimest nähakse igavikulise olendina. Sellest suhtest avaneb ka inimese suhe teistesse inimestesse, loodusesse ja kogu maailma. Jumala suhtega on seotud inimese vabadus ja samas ka tema vastutus iseenda, lähedaste ja kogu maailma ees. Inimene on isiklikes otsustustes vaba, kuid see vabadus on usu ja kristliku armastuse teenistuses. Inimsus realiseerub kooselus, ühenduses teiste inimestega. Kristliku humaansuse juurde kuulub armastus ja üksteise austamine. Iga inimene on ainukordne isiksus. Religioon on üks ühiskonda kujundavatest jõududest. Selleks, et demokraatlik riik saaks eksisteerida, on vajalikud sellised omadused nagu tolerantsus, solidaarsus ja halastus. Usuõpetusel on oluline osa nende omaduste kujundamisel. Usuõpetus seab eesmärgi õpetada orienteeruma kristlikus usus ja selle kultuuritraditsioonides, loob eeldused kristliku kiriku mõistmiseks ja sellega osadusse astumiseks ning isiklike tõekspidamiste kujundamiseks. Samas tutvutakse ka teiste usundite ja maailmavaatelite kaalutlustega, et õppima elama ja tegutsema teisiti mõtleivate ja uskuvate inimestega üheskoos. Usuõpetus aitab kasvatada inimestes südametunnistust, vastutustundliku elamisoskust, arendada tõde taotlemaid ja maailmavaatelisi küpseid inimesi, kes on võimelised mõistma oma tegusid ja nende tagajärgi, tegema oma usust ja tõekspidamistest lähtudes valikuid hea ja kurja vahel.

Põhikooli usuõpetusega taotletakse, et õpilane:

1. suhtub lugupidavalt erinevatesse maailmavaatelistesse tõekspidamistesse, mis ei ole inimsusevastased; tunneb ära eelarvamusliku ja sildistava suhtumise;
2. toob näiteid usuvabaduse põhimõtete toimimise, piiride ja nende rikkumise kohta ühiskonnas;
3. teab suuremate religioonide geograafilist levikut ning selle peamisi ajaloolisi põhjuseid maailmas ja Eestis; kirjeldab suuremate maailmareligioonide põhijooni, sealhulgas;
4. selgitab ajaloost ja nüüdisajast näiteid tuues, kuidas ilmneb religioon inimeste ja ühiskonna elus;
5. nimetab olulisemaid lugusid ja tähtsamaid tegelasi käsitletud religioonidest ning nende alustekstidest;
6. kirjeldab ning analüüsib kultuuri ja religiooni seoseid;
7. võrdleb käsitletud religioossete ja mittereligioossete maailmavaadete põhilisi eetiliste valikute printsiipide eripärasid;
8. on teadlik oma väärtustest ning analüüsib väärtuste rolli enda ja teiste inimeste toimimises; sõnastab oma maailmavaate mõningaid jooni; analüüsib enda maailmavaatelisi tõekspidamisi käsitletud religioonide valguses, tuues esile sarnasusi ja erinevusi;
9. põhjendab väärtuste ja moraalinormide järgimise olulisust ühiskonnas ning toob selle kohta näiteid;
10. arutleb näiteid tuues erinevate maailmavaadete mõju üle inimese ja ühiskonna elus, nii positiivsetes kui ka probleemsetes ilmingutes.

1.2 Õppeaine kirjeldus

Usuõpetus on aine, mis annab õpilasele ülevaate kristlikust usust, kirikust, kultuurist ja traditsioonidest. Samas ei ole see tund ainult teadmiste andmine, vaid ka oma panuse andmine õpilase maailmapildi, isiksuse ja moraali arenemisele.

I kooliastmes luuakse alus kristliku usu põhimõistete ja kesksete narratiivide mõistmisele. Olulisel kohal on väärtuskasvatuse aspekt, mis toimub muuhulgas läbi õpilaste endi tõstatatud eetiliste küsimuste käsitlemise. Luterlikust traditsioonist lähtuvalt tutvutakse kirikuaasta pühade sisuga ja sellega, kuidas neid pühi on traditsiooniliselt Eestis tähistatud ja kuidas nad kajastuvad Eesti rahvakalendris. Lõimumine teiste ainetega toimub eeskätt valdkondades *kultuuriline identiteet ning väärtused ja kõlblus*.

II kooliaste (4.–6. klass) aluseks on mina/meie/kodu suhetes Eestiga. Tähelepanuväärseks nähtuseks on kirikuaasta pühade ring ja nende pühitsemine. Tavad ning nende tutvustamine tugevdab õpilase ühtekuuluvust oma kultuuriga. II kooliastmes pööratakse enim tähelepanu, et õpilane tunustab inimeste, vaadete ja olukordade erinevusi ning arvestab seda suhtlemisel; hoidub vägivallast, aitab kaaslast; oskab oma arvamust kujundada ja põhjendada.

III kooliastmes (7.–9. klass) aitab erinevate religioonide ja maailmavaadete tundmaõppimine arendada kriitilist mõtlemist, loob võimalusi tegelda eksistentsiaalsete küsimustega ning toetab õpilase maailmavaate kujunemist. Usuõpetus rikastab erinevate maailma mõistmise viiside tutvustamise kaudu õpilaste maailmapilti. Usuõpetuse õppematerjali seostatakse õpilaste varasemate teadmiste ja kogemustega; tähtis on tutvuda kodukoha ja sealsete religiooniga seotud kultuuriväärtustega ning luua seoseid õpilaste küsimuste ja probleemidega. Erinevaid maailmamõistmise viise käsitledes julgustatakse empaatilist suhtumist ning vastastikust lugupidamist.

Lähtuvalt erakooli seadusest toimub konfessionaalne usuõpetuse õpetamine Toomkoolis lapsevanemate sooviavalduse alusel.

1.3. Läbivad teemad

1.3.1. I ja II kooliastmes omandab õpilane usuõpetuse aine kaudu järgmised pädevused:

Keskkond ja jätkusuutlik areng

Õpilane:

- tunneb huvi looduse vastu;
- suhtub loodusesse ja kaasinimestesse austusega;
- oskab näha inimtegevuse mõju loodusele, teadvustab end tarbijana; hoiab oma kodukoha loodust ja ehitisi;
- tunneb oma koduümbruse keskkonnaprobleeme, püüab toimida keskkonda hoidvalt ning vältida enda ja teiste tervise kahjustamist.

Kultuuriline identiteet

Õpilane:

- mõistab kultuuri osa inimeste mõtte- ja käitumisladi kujundajana ja kultuuride muutumist ajaloo vältel;
- omab ettekujutust kultuuride mitmekesisusest ja kultuuriga määratud elupraktika eripärast nii ühiskonna ja terviku tasandil (rahvuskultuur) kui ka ühiskonna sees (regionaalne, professionaalne, klassi-, noorte- jms kultuur; subkultuur ja vastukultuur);
- väärtustab omakultuuri ja kultuurilist mitmekesisust;
- on kultuuriliselt salliv ning koostööaldis.

Elukestev õpe ja karjääri planeerimine

Õpilane:

- mõistab töö tähtsust;
- suudab järgida koostegutsemise reegleid.

Tehnoloogia ja innovatsioon

Õpilane:

- oskab arutleda vaadatud filmide ning raadiost, televisioonist kuulnud ja ajalehest loetud uudiste üle;
- teab, et arvuti on teabe allikas ja kandja;
- mõistab, arvuti ja interneti kasutamise kaasnevaid ohtusid ja tervisekahjustusi.

Tervis ja ohutus

Õpilane:

- teab, et pommiähvarduse tegemine on kuritegu; mõistab, et igauks vastutab ise oma käitumise eest; teab, et ravimeid kasutatakse vastavalt ettekirjutusele;
- teab, et on olemas tervist ohustavaid aineid, oskab neist keelduda; tunneb käitumisreegleid tänaval, saab aru liiklusreeglite vajalikkusest; oskab käituda ühissõidukeis, siseneda, väljuda ning sõiduteed ületada.

Väärtused ja kõlblus

Taotletakse õpilase kujunemist kõlbliselt arenenud inimeseks, kes tunneb nüüdisajal rahvusvaheliselt üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, järgib neid koolis ja väljaspool kooli, ei jää ükskõikseks, kui neid eiratakse, ning sekkub vajaduse korral oma võimaluste piires.

1.3.2. III kooliastme läbivad teemad on:

Usuõpetuse tundides läbitakse järgmiseid teemavaldkondi:

Elukestev õpe ja karjääri planeerimine. Õpilane teab, et temale on antud anne, mille eet ta peab hoolitsema ning seda teistega jagama. Teemat toetatakse mõistujutuga talentidest ning erinevate elukutsete käsitlemisega.

Keskkonda ja jätkusuutlikku arengut käsitletakse uurides keskkonda meie aja alguses ning vaadeldes, kuidas inimene oma keskkonnast sõltuv ja selle eest vastutav.

Kodanikualgatuse ja ettevõtlikkuse raames õpetatakse õpilast võtma vastutust oma tegude eest.

Kultuurilise identiteedi teadvustamist toetatakse läbi sallivuse suurendamise nii erinevate rahvuste kui ka inimeste vastu üldiselt. Õpilane teab, et Uue Testamendi lood on olnud eestlastele põhilisteks lugudeks ning hariduse allikateks läbi kirjaliku ajaloo. Õpilane õpib tundma erinevaid religioone ning teab, et nad moodustavad olulise osa religioossete inimeste identiteedist.

Teabekeskond lõimitakse usuõpetuse kursusesse läbi koduste uurimuslike tööde ning koolitööde arvuti abiga. Peamine rõhk on teksti vormistamisel ja info otsimisel. Õpilasi julgustatakse uurima erinevaid meediaallikaid. Läbi selle teema õpilane:

- oskab vaadelda meedias kajastatavat kriitiliselt;
- tunneb huvi maailmas toimuva vastu;
- oskab arutleda meedias nähtu üle;
- kujundab oma seisukoha nähtu või kuuldu kohta;

oskab otsida internetist materjali oma töödeks ja muudeks uurimusteks;
oskab eristada väärtuslikku informatsiooni ebaolulisest.

Tehnoloogia ja innovatsiooni raames julgustatakse õpilasi tulema välja originaalse arvamusega. Uuritakse, kuidas on innovatsioon aidanud kaasa tsivilisatsiooni arengule.

Tervise ja ohutuse teemat käsitletakse terviseriskide teema all. Õpialne tunneb erinevaid strateegiaid konfliktide lahendamiseks perekonnas, sõpradega ja ühiskonnas laiemalt. Teab, et kõlbeline käitumine on turvaline. Väärtustab elu. Proovib heastada tehtud kahju.

Väärtuste ja kõlbluse teemat toetatakse läbi aasta õpilaste üldise suhtumise kujundamisega ning demokraatlike põhimõtete juurutamisega tunni protsessi. Õpitakse erinevate religioonide arusaamu kõlblusest, uuritakse, kuidas sellised arusaamad on tekkinud ning vaadeldakse igas religioonis ühe religioosse inimese elu.

1.4. Õppetegevus

Õppetegevust kavandades ja korraldades:

1. lähtutakse õppekava alusväärtustest, üldpädevustest, õppeaine eesmärkidest, õppesisust ja oodatavatest õpitulemustest ning toetatakse lõimingut teiste õppeainete ja läbivate teemadega;
2. võimaldatakse õppida individuaalselt ja üheskoos teistega (iseseisvad, paaris-ja rühma-tööd), et toetada õpilaste kujunemist aktiivseteks ning iseseisvateks õppijateks;
3. kasutatakse diferentseeritud õppeülesandeid, mille sisu ja raskusaste toetavad individualiseeritud käsitlust ning suurendavad õpimotivatsiooni;
4. rakendatakse nüüdisaegseid info-ja kommunikatsioonitehnoloogiatel põhinevaid õpikeskkondi ning õppematerjale ja -vahendeid;
5. laiendatakse õpikeskkonda: kirikud, raamatukogu, kohaliku omavalitsuse ja riigiasutused, ettevõtted, mittetulundusühingud, arhiivid, näitused, muuseumid.

1.5. Hindamine

Hindamisel lähtutakse vastavatest põhikooli riikliku õppekava üldosa sätetest. Hinnatakse õpilase teadmisi ja nende rakendamise oskust, üldpädevuste saavutatust suuliste vastuste (esituste), kirjalike ja/või praktiliste tööde ning praktiliste tegevuste alusel, arvestades õpilase teadmiste ja oskuste vastavust ainekavas taotletavatele õpitulemustele. Hoiakuid ega väärtusi ei hinnata. Hoiakute ja väärtuste kohta antakse õpilasele tagasisidet. Väärtusi ja hoiakuid võimaldavad analüüsida rollimängud, juhtumianalüüsid ning rühmatöö. Sel juhul ei hinnata mitte tulemust, vaid arutluskäiku. Õpilane peab olema hindamises aktiivne osaline, tema selgitustel, põhjendustel ning eneseanalüüsil on oluline roll.

Hindamine peab väärtustama lahenduste erinevusi ja õpilaste isikupära. Hindamine on ka vahend õpilase arengu toetamiseks. Hindamismeetodeid valides arvestatakse õpilaste vanust, nende individuaalseid võimeid ning valmisolekut ühe või teise tegevusega toime tulla. Õpitulemusi hinnatakse sõnaliste hinnangute ja numbriliste hinnetega. Õpitulemuste kontrollimise vormid peavad olema mitmekesised ning vastavuses õpitulemustega. Õpilane peab teadma, mida ja millal hinnatakse, mis hindamisvahendeid kasutatakse ning mis on hindamise kriteeriumid.

Kirjalikult antakse tagasisidet nii õpilaspäevikus kui ka e-päevikus. Suulist tagasisidet saab õpilane igas tunnis.

I kooliaste

2. 1.klass

2.1. Õpitulemused

Õpilane:

- 1) mõistab, et inimesed, nende arvamused ja soovid on erinevad;
- 2) oskab käituda kaaslasi arvestavalt;
- 3) oskab nimetada käsitletud pühi ja teab nende tausta ning tähistamise traditsioone,
- 4) tunneb käsitletud piiblitugusid;
- 5) saab aru, et elu on väärtus;
- 6) teab, mis tähtsus on reeglitel ja seadustel;
- 7) peab kinni kokkulepitud reeglitest, on valmis koostööks;
- 8) teab, mis on ausus, õiglus, kohusetunne, vastutustunne, sõnapidamine, usaldus, tänulikkus, andekspalumine ja andeksandmine;
- 9) oskab anda hinnangut oma tegevusele;
- 10) oskab kirjeldada oma emotsioone;
- 11) mõistab oma õigust jääda iseendaks;
- 12) tunneb kirikuaasta olulisemaid pühi.

2.2. Õppesisu ja -tegevused

ELU AINULAADSUS

- 1) Mina
- 2) Maailm meie ümber
- 3) Me vaatame
- 4) Me kuulame
- 5) Me imestame

PÜHAD JA TRADITSIOONID

- 1) Hingedeaeg
- 2) Jõulud
- 3) Kolmekuningapäev
- 4) Palmipuudepüha
- 5) Suur reede
- 6) Ülestõusmispühad
- 7) Peretraditsioonid, pühade tähistamine pereringis

PIIBEL JUTUSTAB JUMALAST JA INIMESTEST

- 1) Jõulumüsteerium
- 2) Jeesuse ema – Maarja
- 3) Jeesuse õpilased
- 4) Tölner Leevi
- 5) Jeesus jutustab Jumalast
- 6) Pime Bartimeus
- 7) Suure nädala sündmused. Ülestõusmispühad

EETIKA JA VÄÄRTUSKASVATUS

- 1) Sõprus
- 2) Abivalmidus
- 3) Inimesed teevad vigu
- 4) Andekspalumine ja andeksandmine
- 5) Rõõm ja mure

6) Hirm ja turvalisus

Teemade valikul on lähtunud sellest, et algul on rõhuasetus lapse isikul, enesekontseptsiooni kujunemise toetamisel, turvatunde loomisel ja kõlbelisel kasvatusel, aidates kaasa lapse sisseelamisele koolisüsteemi. Teemadering laieneb ning käsitletakse lugusid, mis aitaksid kaasa sotsiaalsete pädevuste kujunemisele. Toetada tuleb ka lapse enesetunnetuse arengut, emotsioonide mõistmist ja oskust neid suunata. Kultuurilise järjepidevuse ja traditsioonide tundmaõppimiseks käsitletakse aastaringi keskseid religioosse taustaga pühi ja nende tähistamise tavasid.

Tundides pööratakse tähelepanu sellele, et õpilased õpiksid end väljendama, julgeksid esitada küsimusi, õpiksid vastuseid põhjendama, järeldusi tegema ning respektierima erinevaid seisukohti. Õppetegevus on võimalikult interaktiivne.

Metoodilistest võtetest kasutatakse õpetaja jutustust, vestlust, mis aitab materjali seostada õpilase kogemustega ning õpilastele eakohaseid probleemülesandeid. Arendatakse lugemis-, kirjutamis-, tekstimõistmisoskust. Tähelepanu pööratakse ka kuulamis-, vaatlemis- ja keskendumisoskuste kujundamisele. Tundides kasutatakse ka käelist tegevust, liikumismänge, laulmist ja muusikakuulamist. Oluline koht on loovust arendavatel meetoditel (nt rollimängud, loov kirjutamine).

2. 3. Kasutatav õppekirjandus ja lisamaterjalid

Tiina Tammepuu Usuõpetuse töövihik Pühapäevakooliühendus, Tallinn, 1997

Töövihik Lugusid Jeesuse elust, Leila Talvik, Lia Kaljuste, EELK Pühapäevakoolide ühendus, 2002

Kirikuaasta. EELK Pühapäevakooliühendus

Minu oma vihik 1. Rootsi Luterlik Evangeelneühing Soomes, 1992

Iso Raamatun puuhakirja. Päeva Osakeyhtiö, 2011

www.sahtel.eelk.ee

3. 2. klass

3.1. Õpitulemused

Õpilane:

- 1) mõistab, et inimesed, nende arvamused ja soovid on erinevad;
- 2) oskab käituda kaaslas arvestavalt;
- 3) oskab nimetada käsitletud pühi ja teab nende tausta ning tähistamise traditsioone,
- 4) tunneb käsitletud piiblilugusid;
- 5) saab aru, et elu on väärtus;
- 6) teab, mis tähtsus on reeglitel ja seadustel;
- 7) peab kinni kokkulepitud reeglitest, on valmis koostööks;
- 8) teab, mis on ausus, õiglus, kohusetunne, vastutustunne, sõnapidamine, usaldus, tänulikkus, andekspalumine ja andeksandmine;
- 9) oskab anda hinnangut oma tegevusele;
- 10) oskab kirjeldada oma emotsioone;
- 11) mõistab oma õigust jääda iseendaks;
- 12) tunneb kirikuaasta olulisemaid pühi ja teab nendega seotud piiblitekste;
- 13) Oskab Meie Isa Palve näitel selgitada, mis on palve.

3.2. Õppesisu ja -tegevused

ELU AINULAADSUS

- 1) Maailm meie ümber
- 2) Loomislood. Loodushoid
- 3) Kõik inimesed tahavad olla õnnelikud
- 4) Erinevad inimesed minu ümber
- 5) Elu on saladus
- 6) Inimesed vajavad armastust ja usaldust

PÜHAD JA TRADITSIOONID

- 1) Hingedeaeg
- 2) Jõulud
- 3) Kolmekuningapäev
- 4) Palmipuudepüha
- 5) Suur reede
- 6) Ülestõusmispühad
- 7) Peretraditsioonid, pühade tähistamine pereringis

PIIBEL JUTUSTAB JUMALAST JA INIMESTEST

- 1) Eriline raamat Piibel
- 2) Jõulumüsteerium
- 3) Jeesuse elust
- 4) Jeesus õnnistab lapsi
- 5) Jeesus tervendab inimesi
- 6) Joosep
- 7) Suure nädala sündmused. Ülestõusmispühad

EETIKA JA VÄÄRTUSKASVATUS

- 1) Sõprus
- 2) Abivalmidus
- 3) Sallivus
- 4) Inimesed teevad vigu
- 5) Andekspalumine ja andeksandmine
- 6) Rõõm ja kurbus
- 7) Usaldus ja lootus
- 8) Hirm ja turvalisus

Teemade valikul on lähtutud sellest, et algul on rõhuasetus lapse isikul, enesekontseptsiooni kujunemise toetamisel, turvatunde loomisel ja kõlbelisel kasvatusel, aidates kaasa lapse sisseelamisele koolisüsteemi. Teemadering laieneb ning käsitletakse lugusid, mis aitaksid kaasa sotsiaalsete pädevuste kujunemisele. Toetada tuleb ka lapse enesetunnetuse arengut, emotsioonide mõistmist ja oskust neid suunata. Kultuurilise järjepidevuse ja traditsioonide tunDMAõppimiseks käsitletakse aastaringi keskseid religioosse taustaga pühi ja nende tähistamise tavasid.

Tundides pööratakse tähelepanu sellele, et õpilased õpiksid end väljendama, julgeksid esitada küsimusi, õpiksid vastuseid põhjendama, järeldusi tegema ning respektierima erinevaid seisukohti. Õpetegevus on võimalikult interaktiivne.

Metoodilistest võtetest kasutatakse õpetaja jutustust, vestlust, mis aitab materjali seostada õpilase kogemustega ning õpilastele eakohaseid probleemülesandeid. Arendatakse lugemis-, kirjutamis-, tekstimõistmisoskust. Tähelepanu pööratakse ka kuulamis-, vaatlemis- ja keskendumisoskuste kujundamisele. Tundides kasutatakse ka käelist tegevust, liikumismänge, laulmist ja muusikakuulamist. Oluline koht on loovust arendavatel meetoditel (nt rollimängud, loov kirjutamine).

3.3. Kasutatav õppekirjandus ja lisamaterjalid

Töövihik Joosepi lood, Leila talvik, EELK Pühapäevakoolide ühendus, 2002

Töövihik Lugusid Jeesuse elust, Leila Talvik, Lia Kaljuste, EELK Pühapäevakoolide ühendus, 2002

Tulevikumaa. EELK Pühapäevakooliühendus, 1999

Kirikurott Luteerius ja tema sõbrad. Elke Unt, 2010

www.sahtel.eelk.ee

4. 3. klass

4.1. Õpitulemused

Õpilane:

- 1) mõistab, et inimesed, nende arvamused ja soovid on erinevad;
- 2) oskab käituda kaaslas arvestavalt;
- 3) oskab nimetada käsitletud pühi ja teab nende tausta ning tähistamise traditsioone,
- 4) tunneb käsitletud piiblilugusid;
- 5) saab aru, et elu on väärtus;
- 6) teab, mis tähtsus on reeglitel ja seadustel;
- 7) peab kinni kokkulepitud reeglitest, on valmis koostööks;
- 8) teab, mis on ausus, õiglus, kohusetunne, vastutustunne, sõnapidamine, usaldus, tänulikkus, andekspalumine ja andeksandmine;
- 9) oskab anda hinnangut oma tegevusele;
- 10) oskab kirjeldada oma emotsioone;
- 11) mõistab oma õigust jääda iseendaks;
- 12) tunneb Piibli jagunemist Vanaks ja Uueks Testamendiks;
- 13) tunneb kristlikku sümboolikat.

4.2. Õppesisu ja -tegevused

ELU AINULAADSUS

- 1) Maailm meie ümber
- 2) Loomisllood. Loodushoid
- 3) Jumala tarkus aitab elada
- 4) Inimese ainulaadsus
- 5) Kõik inimesed tahavad olla õnnelikud
- 6) Erinevad inimesed minu ümber
- 7) Inimesed vajavad armastust ja usaldust

PÜHAD JA TRADITSIOONID

- 1) Hingedeaeg
- 2) Jõulud

- 3) Kolmekuningapäev
- 4) Palmipuudepäeva
- 5) Suur reede
- 6) Ülestõusmispühad
- 7) Peretraditsioonid, pühade tähistamine pereringis

PIIBEL JUTUSTAB JUMALAST JA INIMESTEST

- 1) Eriline raamat Piibel
- 2) Jõulumüsteerium
- 3) Maarja – Jumalaema
- 4) Jeesuse elust
- 5) Jeesus tervendab inimesi
- 6) Joosep
- 7) Mooses
- 8) Sakkeus
- 9) Suure nädala sündmused. Ülestõusmispühad

EETIKA JA VÄÄRTUSKASVATUS

- 1) Lubadused ja nende täitmine. Sõnapidamine
- 2) Tõde ja vale
- 3) Sallivus
- 4) Inimesed teevad vigu
- 5) Andekspalumine ja andeksandmine
- 6) Töökus ja laiskus
- 7) Rõõm ja mure
- 8) Usaldus ja lootus
- 9) Hirm ja turvalisus

Teemade valikul on lähtutud sellest, et algul on rõhuasetus lapse isikul, enesekontseptsiooni kujunemise toetamisel, turvatunde loomisel ja kõlbelisel kasvatusel, aidates kaasa lapse sisseelamisele koolisüsteemi. Teemadering laieneb ning käsitletakse lugusid, mis aitaksid kaasa sotsiaalsete pädevuste kujunemisele. Toetada tuleb ka lapse enesetunnetuse arengut, emotsioonide mõistmist ja oskust neid suunata. Kultuurilise järjepidevuse ja traditsioonide tundmaõppimiseks käsitletakse aastaringi keskseid religioosse taustaga pühi ja nende tähistamise tavasid.

Tundides pööratakse tähelepanu sellele, et õpilased õpiksid end väljendama, julgeksid esitada küsimusi, õpiksid vastuseid põhjendama, järeldusi tegema ning respektierima erinevaid seisukohti. Õppetegevus on võimalikult interaktiivne.

Metoodilistest võtetest kasutatakse õpetaja jutustust, vestlust, mis aitab materjali seostada õpilase kogemustega ning õpilastele eakohaseid probleemülesandeid. Arendatakse lugemis-, kirjutamis-, tekstimõistmisoskust. Tähelepanu pööratakse ka kuulamis-, vaatlemis- ja keskendumisoskuste kujundamisele. Tundides kasutatakse ka käelist tegevust, liikumismänge, laulmist ja muusikakuulamist. Oluline koht on loovust arendavatel meetoditel (nt rollimängud, loov kirjutamine).

4.3. Kasutatav õppekirjandus ja lisamaterjalid

Sakkeus, EELK Pühapäevakooliühendus, 2001

Töövihik Lugusid Jeesuse elust, Leila Talvik, Lia Kaljuste, EELK Pühapäevakoolide ühendus, 2002

www.sahtel.eelk.ee

II kooliaste

5. 4. klass

5.1. Õpitulemused

Õpilane:

- 1) mõistab, et inimesed, nende arvamused ja soovid on erinevad;
- 2) oskab käituda kaaslasiga arvestavalt;
- 3) oskab nimetada käsitletud pühi ja teab nende tausta ning tähistamise traditsioone,
- 4) tunneb käsitletud piiblilugusid;
- 5) saab aru, et elu on väärtus;
- 6) teab, mis tähtsus on reeglitel ja seadustel;
- 7) peab kinni kokkulepitud reeglitest, on valmis koostööks;
- 8) teab, mis on ausus, õiglus, kohusetunne, vastutustunne, sõnapidamine, usaldus, tänulikkus, andekspalumine ja andeksandmine;
- 9) oskab anda hinnangut oma tegevusele;
- 10) oskab kirjeldada oma emotsioone;
- 11) mõistab oma õigust jääda iseendaks.

5.2. Õppesisu ja -tegevused

ELU AINULAADSUS

- 1) Maailm meie ümber
- 2) Jumala tarkus aitab elada
- 3) Inimese ainulaadsus
- 4) Kõik inimesed tahavad olla õnnelikud
- 5) Erinevad inimesed minu ümber
- 6) Inimesed vajavad armastust ja usaldust
- 7) Ligimesearmastus

PÜHAD JA TRADITSIOONID

- 1) Hingedeaeg
- 2) Jõulud
- 3) Kolmekuningapäev
- 4) Palmipuudepüha
- 5) Suur reede
- 6) Ülestõusmispühad
- 7) Peretraditsioonid, pühade tähistamine pereringis

PIIBEL JUTUSTAB JUMALAST JA INIMESTEST

- 1) Eriline raamat Piibel
- 2) Jõulumüsteerium
- 3) Maarja – Jumalaema
- 4) Jeesuse elust
- 5) Halastaja samaarlane

- 6) Joosep
- 7) Mooses
- 8) Tõlner Leevi
- 9) Kadunud poeg
- 10) Vaene Laatsarus
- 11) Suure nädala sündmused. Ülestõusmispühad

EETIKA JA VÄÄRTUSKASVATUS

- 1) Reeglite ja seaduste mõte ja tähtsus. Südametunnistus
- 2) Julgus jääda iseendaks. Eneseväärikus
- 3) Lubadused ja nende täitmine. Sõnapidamine
- 4) Tõde ja vale
- 5) Inimesed teevad vigu
- 6) Andekspalumine ja andeksandmine
- 7) Rikkus ja vaesus
- 8) Vastutustunne
- 9) Rõõm ja mure

Teemade valikul on lähtutud sellest, et algul on rõhuasetus lapse isikul, enesekontseptsiooni kujunemise toetamisel, turvatunde loomisel ja kõlbelisel kasvatusel, aidates kaasa lapse sisseelamisele koolisüsteemi. Teemadering laieneb ning käsitletakse lugusid, mis aitaksid kaasa sotsiaalsete pädevuste kujunemisele. Toetada tuleb ka lapse enesetunnetuse arengut, emotsioonide mõistmist ja oskust neid suunata. Kultuurilise järjepidevuse ja traditsioonide tundmaõppimiseks käsitletakse aastaringi keskseid religioosse taustaga pühi ja nende tähistamise tavasid.

Tundides pööratakse tähelepanu sellele, et õpilased õpiksid end väljendama, julgeksid esitada küsimusi, õpiksid vastuseid põhjendama, järeldusi tegema ning respektima erinevaid seisukohti. Õppetegevus on võimalikult interaktiivne.

Metoodilistest võtetest kasutatakse õpetaja jutustust, vestlust, mis aitab materjali seostada õpilase kogemustega ning õpilastele eakohaseid probleemülesandeid. Arendatakse lugemis-, kirjutamis-, tekstimõistmisoskust. Tähelepanu pööratakse ka kuulamis-, vaatlemis- ja keskendumisoskuste kujundamisele. Tundides kasutatakse ka käelist tegevust, liikumismänge, laulmist ja muusikakuulamist. Oluline koht on loovust arendavatel meetoditel (nt rollimängud, loov kirjutamine).

5.3. Kasutatav õppekirjandus ja lisamaterjalid

Armastus ja valgus, Kaia Kapsta, Saaremaa Talukooli Seltsi kirjastusprojekt „Kuldaeg“, 1997
Töövihik Lugusid Jeesuse elust, Leila Talvik, Lia Kaljuste, EELK Pühapäevakoolide ühendus, 2002

Elu Jeesuse ajal. Miriam Feinberg-Vamosh, Eesti Piibliselts, 2001

Minu kodukirik. Laste- ja Noorsootööühendus, 2010

Minu kogodus. Laste- ja Noorsootööühendus, 2010

Mina usun. Laste- ja Noorsootööühendus, 2010

www.sahtel.eelk.ee

6. 5. klass

6.1. Õpitulemused

Õpitulemused kajastavad õpilase head saavutust.

5. klassi lõpetaja:

1. omab ülevaadet Jeesuse elust ja tegevusest ning teab, et igat inimest ootab elus ees palju muutusi ja pöördpunkte;
2. mõistab, et inimloomus on läbi ajaloo ikka samaks jäänud; oskab leida teksti mõtte ja seda sõnastada ning väljendada;
3. tunneb ära eelarvamused ning on kujundanud nende suhtes oma hoiaku; teab, et on olemas ajatuid väärtusi ja oskab neid sõnastada ja hinnata;
4. teab, et reeglid ja seadused on loodud inimeste jaoks, mitte vastupidi.

6.2. Õppesisu ja -tegevused

Lood Jeesuse lapsepõlvest

Jeesuse sünd ja tolleaegne maailm. Kui Jeesus oli kaheteistkümnene ja 12-aastase inimese elu.

Jeesuse ristimine ja tema tegevuse algus

Ristimine ja muutused inimese elus. Täiskasvanuks saamine ja kodunt lahkumine. Jüngrite kutsumine ja elukutse valik.

Jeesuse tegevus ja eelarvamuste kummutamine

Halvatud mees Kapernaumast ja haigused. Jeesus ja Leevi ning inimeste sildistamine. Jeesuse palve ja silmakirjalikkus. Samaaria naine ja rassism. Kadunud poja tagasitulek ning armastuse ära teenimine.

Mõistujutud, reeglid ja ajatud väärtused

Jeesus ja lapsed ning süütuse voorus. Rikas noormees ja elu väärtused. Sisenemine Jeruusalemma ning seaduste tähtsus. Mõistujutt talentidest ning annete kasutamine. Jeesus Ketsemani aias – reetmine ja truudus.

Õppetegevuste keskseks põhimõtteks on aktiiv- ja probleemõppe põhimõtete rakendamine. I kooliastme õppetegevustele lisanduvad arutelud, enam pööratakse tähelepanu küsimuste esitamise oskuse arendamisele, hinnangute andmisele ja nende põhjendamisele. Häid võimalusi väärtuskasvatuseks pakub narratiivsete meetodite kasutamine. Probleemülesannete, rollimängude ja moraalsete dilemmade analüüsiga arendatakse probleemide märkamise oskust, kuulamisoskust, koostööoskusi ja teistega arvestamist.

Eetikateemade raames tutvustatakse õpilasi klassikaliste voorustega, avatakse nende sisu õpilastele arusaadavas vormis ja innustatakse õpilasi end arendama. Sellekohane õpetus ei tohi muutuda formaalseks moraliseerimiseks.

6.3. Kasutatav õppekirjandus ja lisamaterjalid

CD „Uue Testamendi lood“

Illustreerivad materjalid aimeramatutest ja meediast

www.sahtel.eelk.ee

7. 6. klass

7.1. Õpitulemused

6. klassi lõpetaja:

1. omab ülevaadet Vana Testamendi lugudest ja ülesehitusest;

2. teab, et Piibli lugusid ei tohi võtta sõna-sõnalt, vaid tuleb ära tunda iga üksiku loo mõte ja ajatu tarkus; teab, et ka tänapäeva teadus osutub ajaloo jooksul müüdiks;
3. oskab vaadelda inimese elu üldises plaanis, tunda selles ära head ja kurja;
4. teab, et ka tänapäeval on inimesed võimelised kangelastegudeks ja tarkuseks;
5. oskab tõmmata ajaloolisi paralleele Eesti elu ja maailma ajaloo vahel;
6. väärtustab iseseisvust isiklikul ja riiklikul tasandil, teab, mida tähendab vastutus.

7.2. Õppesisu ja -tegevused

Maailma loomine

Maailma loomine ning Piibli müüdi võrdlus tänapäeva müüdiga; vooruste ja kurjuse loomine ning kurjuse erinevate tahkude äratundmine tänapäeva maailmas ja inimese elus.

Patriarhide ajastust Kaananimaa vallutamiseni

Patriarhide ajastu ning ebajumalad läbi ajaloo; lahkumine Egiptusest ning orjus; kõrberännak ja kümme käsku ning inimese elutee tundmatus suunas; Kaananimaa vallutamine ning sõjad.

Kaananimaa vallutamisest iseseisvuse kaotamiseni ja eksiilini

Kohtumõistjad rasketel aegadel ning kangelased tänapäeval; kuningad ning inimese tarkus ja selle piirid; prohvetid; eksiil ja selle prohvetid ning iseseisvus; elu Pärsia valitsuse all ning okupatsioon.

Õppetegevuste keskseks põhimõtteks on aktiiv- ja probleemõppe põhimõtete rakendamine. I kooliastme õppetegevustele lisanduvad arutelud, enam pööratakse tähelepanu küsimuste esitamise oskuse arendamisele, hinnangute andmisele ja nende põhjendamisele. Häid võimalusi väärtuskasvatuseks pakub narratiivsete meetodite kasutamine. Probleemülesannete, rollimängude ja moraalsete dilemmade analüüsiga arendatakse probleemide märkamise oskust, kuulamisoskust, koostööoskusi ja teistega arvestamist.

Eetikateemade raames tutvustatakse õpilasi klassikaliste voorustega, avatakse nende sisu õpilastele arusaadavas vormis ja innustatakse õpilasi end arendama. Sellekohane õpetus ei tohi muutuda formaalseks moraliseerimiseks.

7.3. Kasutatav õppekirjandus ja lisamaterjalid

CD „Vana Testamendi lood“

Illustreerivad materjalid aimeramatutest ja meediast.

www.sahtel.eelk.ee

III kooliaste

8. 7. klass

8.1. Õpitulemused

7. klassi lõpetaja:

1. teab eetika kuldset reeglit;
2. teab kümnet käsku ja oskab seletada nende tähendust; oskab teistega arvestada ja oma käitumist hinnata; oskab ennast väärtustada;
3. oskab põhjendada üldinimlike moraalnormide järgimise tähtsust; austab ja järgib üldinimlikke kõlbelisi väärtusi ja moraalnorme.

8.2. Õppesisu ja -tegevused

Eetika alused

Erinevad vastused küsimusele, mis on õige ja hea. Kuldne reegel; vourused: õiglus, vaprus, enesedistsipliin (mõõdukus), (elu)tarkus ning usk, lootus ja armastus; erinevad reeglid ja seadused (nt liikluseeskirjad, looduseadused, ÜRO inimõiguste deklaratsioon ja lapse õiguse konventsioon). Kirjutatud ja kirjutamata seadused; kümme käsku – kas universaalsed elamise seadused?

Mina ja teised inimesed

Vanemate ja laste suhted. Suhted eri põlvkondade vahel; sallivus ja tolerant – suhtumine teistsuguste vaadetega inimestesse, teistesse usunditesse; tähelepanelikkus ja hoolivus nõrgemate suhtes; iseendaks jäämise raskused. Üksi ja eraldi; andekspalumine ja andestamine.

Eetika keskseid küsimusi

Autoriteetid ja ülimald väärtused. Vanemad, sõbrad, iidolid, Jumal. Sõna jõud, töötused, vanded, sõnapidamine, mõtlematu kõnepruuk. Ausus, tõepärasus, tõerääkimine. Valetamine. Mahavaikimine. Silmakirjalikkus. Töö ja kohustused. Töö mõte. Kohusetunne. Rikkus, vaesus. Solidaarsus. Kadedus. Vargus. Perekond. Suhted poisi ja tüdruku vahel; inimelu pühadus. Sõda ja rahu. Vaenlase armastamisest; hinnangute andmisest.

Religioon ja teadus

Maailma loomine ja teadus; inimese loomine ja teadus; füüsika ja religioon.

Õppetegevuste keskseks põhimõtteks on aktiiv- ja probleemõppe põhimõtete rakendamine. Olulisel kohal on arutelud, enam pööratakse tähelepanu küsimuste esitamise oskuse arendamisele, hinnangute andmisele ja nende põhjendamisele. Häid võimalusi väärtuskasvatuseks pakub narratiivsete meetodite kasutamine. Probleemülesannete, rollimängude ja moraalsete dilemmade analüüsiga arendatakse probleemide märkamise oskust, kuulamisoskust, koostööoskusi ja teistega arvestamist. Õpilaste kõlbelise arengu toetamine nõuab õpetajalt tundlikkust, tähelepanelikkust ja taktitunnet.

Eetikateemade raames tutvustatakse õpilasi klassikaliste vourustega, avatakse nende sisu õpilastele arusaadavas vormis ja innustatakse õpilasi end arendama. Sellekohane õpetus ei tohi muutuda formaalseks moraliseerimiseks.

Eetikakursuse juurde õppematerjalide valikul võiks silmas pidada, et esindatud oleksid erinevatest religioossetest traditsioonidest pärit lood; lood konkreetsetest inimestest, kes oma elu ja tööga on järginud olulisi eetilisi printsiipe ning võiksid noorele inimesele olla eeskujuks; näited erinevatest liikumistest ja organisatsioonidest tänapäeval, kes oma tegevuses väärtustavad humanistlikke eetilisi printsiipe. nõrgemate märkamist ja aitamist.

Õpilased osalevad ühel heategevuslikul üritusel või õppekäigul.

8.3. Kasutatav õppekirjandus ja lisamaterjalid

TÜ religiooniõpetuse materjalid

Jutustan sinule loo. [1.] / Heli Pruuki (toim.) Tallinn : EELK Laste- ja Noorsootöö Ühendus, 2005

Jutustan sinule loo. II : [lugusid lastele ja noortele] / Heli Pruuki (toim.) Tallinn : EELK Laste- ja Noorsootöö Ühendus, 2006

Kuldsed lood / koostanud Heiki Raudla ja Ringa Raudla. Ilo, 2008 Prohvet. / Kahlil Gibran. Huma, 1997.

Laste õiguste konventsioon: <http://www.lastekaitseliit.ee/?id=10456>

Materjalid ametlikelt luteri kirikuga seotud internetilehekülgedelt, illustreeriv materjal meediast.

www.sahtel.eelk.ee

9. 8. klass

9.1. Õpitulemused

8. klassi lõpetaja:

oskab tuua näiteid religiooni ilmnemise kohta inimeste elus;

tunneb religioosse keele eripära;

teab suuremaid maailmareligioone ja nende levikut tänapäeva maailmas;

oskab iseloomustada käsitletud religioone õppesisus esitatud aspektide kaudu;

oskab analüüsida religioosete konfliktide põhjusi.

9.2. Õppesisu ja -tegevused

Sissejuhatavad probleemid

Millesse inimesed usuvad ja kuidas usk avaldub inimeste elus?

Mis on religioon? Usundite mitmekesisus. Ülevaade religioonide levikust maailmas. Erinevad võimalused maailma seletamiseks. Religioon ja teadus.

Religioonide dialoog kaasaegses maailmas.

Tutvumine erinevate religioonidega

Lähemalt tutvutakse juutlusega, kristlusega, islamiga, hinduismiga, budismiga, sikhismiga, taoismiga.

Erinevaid religioone tutvustatakse läbi järgmiste aspektide:

sümbolid;

rajajad (ja mõned kesksed tegelased); pühad tekstid ja raamatud; loomislood, inimese suhe loodusega; inimene eri religioonides;

inimese elukaar ja sellega seotud rituaalid; ettekujutus surmajärgsest elust;

inimese käsitus, mida inimeses hinnatakse, inimsuhted, armastus; eksistentsiaalsed küsimused;

kannatus, elumõte;

olulisemad pühad, rituaalid, palve;

igapäevane usuelu;

pühad paigad, jumalateenistus.

Lähemaks tundmaõppimiseks valitakse suuremate maailmausundite hulgast vähemalt viis religiooni. Eraldi pööratakse tähelepanu Eesti rahvausundiga tutvumisele. Erinevaid religioone tutvustatakse õppesisus kirjeldatud aspektide kaudu, keskendudes vastava religiooni jaoks olulistele tahkudele.

Kolmandas kooliastmes lisanduvad varem kirjeldatud õppetegevustele, mida eakohastatult sobib kasutada ka vanemate õpilastega, mitmed uued võimalused, nagu valikuline tutvumine religioosete alustekstidega ja religioosse teksti eripära analüüs, mis on suunatud religioosse keele eripära taipamisele ja metafoorse keele mõistmise arendamisele. Erinevate religioonide ja maailmavaadetega tutvumise kaudu õpitakse neid võrdlema ning nägema religiooni ja kultuuri vahelisi seoseid. Oluline on siinjuures avatud ja lugupidava hoiaku kujundamine erinevatesse kultuuridesse. Projektõppe võimalused, lühireferaatide koostamine, teabe hankimine teatmeteostest ja internetist ning leitud materjalide kriitiline hindamine arendavad iseseisva õppimise oskust. Tähelepanu tuleb pöörata õpilaste arutlusoskuse arendamisele, tähtis on, et õpilane õpiks oma seisukohti põhjendama. Religioonide käsitlemisel pööratakse selles kooliastmes suuremat tähelepanu eripärasid kirjeldavale käsitlusele – tavadele, kommetele ja religiooni ilmnemisele inimeste igapäevases elus. Oluline on, et religioone tutvustatakse nende sisemises mitmekesisuses.

9.3. Kasutatav õppekirjandus ja lisamaterjalid

Suurusundid / David Self. Koolibri, 1998

Mida maailm usub? : viis suurt religiooni / Christine Schulz-Reiss. Tallinn : Koolibri, 2008

Maaailma usundid : ülevaade uskumustest, traditsioonidest ja pühadest / Elizabeth Breuilly, Joanne O'Brien, Martin Palmer. Avita, 1999

Maaailma usundid / John Bowker. Varrak, 2004

Kogu maailma sümbolid / Miranda Bruce-Mitford. Varrak, Tallinn, 1997

Pühapaikade atlas / Collin Wilson. Ersen, 2000

www.sahtel.eelk.ee

10. 9. klass

10.1. Õpitulemused

9. klassi lõpetaja:

teab, et eetika ei ole üheselt tõlgendatav;

teab, et kristliku eetika aluseks on kristuse ja kristlike kirikute õpetus ning kõik alternatiivsed eetilised süsteemid tuginevad mingile õpetusele;

teab, et inimelu on püha ning see väide on paljude eetiliste süsteemide lähtepunktiks;

teab, et inimestel on vaba valik ja ka kõige kriitilisemates situatsioonides saab teha eetilisima valiku;

on kursis peamiste eetiliste probleemidega nii Eesti kui ka globaalsel tasandil.

10.2. Õppesisu ja -tegevused

Hea ja halb

Erinevad moraalsuse kontseptsioonid.

Inimõigused.

Valu probleem.

Perekond

Perekond ja sõbrad.

Laulatus ja abielu.

Probleemid perekonnas.

Lahutus ja uuesti abiellumine.

Abort.

Kodakondsus

Kuritegu

Riigivõim

Surmanuhtlus

Rassism

Klassiline eelarvamus

Kristlased ja töö

Töö

Töötus

Vaba aeg

Vaesus

Probleemid ühiskonnas

Narkootikumid

Laste õigused

Suitsiid ja eutanaasia
Patriotism
Seksism
Rohelised teemad

Õppetegevuste keskseks põhimõtteks on aktiiv- ja probleemõppe põhimõtete rakendamine. Üheks oluliseks õppetegevuseks on arutelud, enam pööratakse tähelepanu küsimuste esitamise oskuse arendamisele, hinnangute andmisele ja nende põhjendamisele. Häid võimalusi väärtuskasvatuseks pakub narratiivsete meetodite kasutamine. Probleemülesannete, rollimängude ja moraalsete dilemmade analüüsiga arendatakse probleemide märkamise oskust, kuulamisoskust, koostööoskusi ja teistega arvestamist. Õpilaste kõlbelise arengu toetamine nõuab õpetajalt tundlikkust, tähelepanelikkust ja taktitunnet.

Eetikateemade raames tutvustatakse õpilasi klassikaliste voorustega, avatakse nende sisu õpilastele arusaadavas vormis ja innustatakse õpilasi end arendama. Sellekohane õpetus ei tohi muutuda formaalseks moraliseerimiseks.

Eetikakursuse juurde õppematerjalide peetakse silmas, et esindatud oleksid erinevatest religioossetest traditsioonidest pärit lood; lood konkreetsetest inimestest, kes oma elu ja tööga on järginud olulisi eetilisi printsiipe ning võiksid noorele inimesele olla eeskujuks; näited erinevatest liikumistest ja organisatsioonidest tänapäeval, kes oma tegevuses väärtustavad humanistlikke eetilisi printsiipe. nõrgemate märkamist ja aitamist.

Võimalusel osalevad õpilased ühe sotsiaalprojekti planeerimises ja läbiviimises.

10.3. Kasutatav õppekirjandus ja lisamaterjalid

Arm, hool ja õigus. HIV-i ja aidsitöö käsiraamat. Luterlik maailmaliit

www.sahtel.eelk.ee

www.eelk.ee

www.tallinna.toomkirik.ee

Aimekirjandus, pildimaterjalid, internetiportaalid